

Migrationsverket uppmanar Sveriges kommuner:

Växla upp ett gemensamt arbete för mottagande!

Migrationsverket befinner sig i ett pressat läge. Samtidigt som krisen i Syrien förvärras och fler asylsökande söker sig till Sverige så ökar antalet flyktingar från Afghanistan, anhöriga från Somalia och ensamkommande flyktingbarn. Dessutom kommer tiotusentals romer från Balkan som belastar systemet trots att nästan ingen av dem uppfyller kriterier att få stanna.

Migrationsverket rustar nu på alla fronter. Inte sedan Balkan-krisen i början av 90-talet har trycket från asylsökande varit så stort. Omkring 1 250 asylsökande i veckan kommer till Sverige och alla behöver någonstans att bo. Ungefär fyrtio procent ordnar sitt boende själva, ofta är det hemma hos släktingar som redan finns här. Resten behöver en plats i Migrationsverkets boenden och behovet är minst sagt trängande. Varje vecka måste sjuhundra platser frigöras för att kunna ta emot nyanlända. Antingen genom att flyktingar med uppehållstillstånd kommer ut i

landets kommuner eller att de med avslag skickas tillbaka. Men trots personalförstärkning, asylutredningar via videolänk och sex- eller sjudagarsveckor för vissa av verkets enheter, klarar inte Migrationsverket detta på egen hand. Sveriges kommuner måste växla upp till ökat mottagande.

Idag hyr Migrationsverket 18 900 lägenhetsplatser och hoppas på ytterligare femtusent vid årsskiftet. Men behovet är större än så. Det finns mycket pengar att tjäna för privata entreprenörer om de är beredda att ta ansvaret.

– Vi letar på bred front efter nya boenden. Som situationen ser ut idag är alla typer av boenden som uppfyller våra krav och omedelbart kan ta emot asylsökande aktuella för oss, men vi undviker gymnastiksal, tält och husvagnar, säger Caroline Henjered, verksamhetschef på Migrationsverket, i en intervju med SR Studio ett.

Situationen i Syrien är idag så allvarlig att de flesta flyktingar därifrån får uppehållstillstånd. Finns individuella skäl ges ett permanent, men även de som saknar individuella skäl kan få tillfälligt uppehållstillstånd på tre år. Risken är stor för alla som återvänder att drabbas av extremt och utbrett våld. Att tillståndet är tillfälligt beror på att Migrationsverket tror att flyktingar kommer att kunna flytta tillbaka i framtiden. Under 2012 väntas 7 000 syrier komma till Sverige och enligt Migrationsverket prognos kommer ytterligare 18 000 syrier under 2013. Enligt TT så tar Sverige och Tyskland redan idag emot 80 procent av de Syrienflyktingar som söker sig till EU.

Även läget i Somalia bedöms vara så riskfyllt att många sökande får permanent uppehållstillstånd. Utöver dem räknar Migrationsverket med att ta emot 13 900 ansökningar om uppehållstillstånd från somaliska anhöriga som vill återförenas i Sverige under 2012 och ytterligare 20 000 under 2013. Vid sidan om dem förväntas Sverige ta emot 3 800 ensamkommande flyktingbarn under 2012, en ökning från 2 657 under 2011.

I detta redan pressade mottagningssystem har cirka 20 000 asylsökande från de västra Balkanländerna kommit sedan 2009 då EU tog bort visumtvånget, enligt SR Ekot. De flesta är romer som kommer av socioekonomiska skäl, men nästan ingen av dem har individuella skyddsskäl att få stanna och skickas därför tillbaka. Detta vet flyktingtransportörerna om, men fortsätter ändå att organisera asylresor till norra Europa. Syftet är att få tak över huvudet, mat och att överleva vintern, enligt asylsökande som TT har talat med.

– Vi har idag en inströmning till Sverige som är mycket hög. Det här får konsekvenser, en av de mest uppenbara är att Migrationsverkets arbetsbörda, som jag tycker borde vara inriktad på att hantera ärenden från Syrien där människor flyr undan blodbad och konflikter; de ärendena tar längre tid att processa därför att man måste hantera dessa balkanansökningar som är uppenbart ogrundade, sa migrationsminister Tobias Billström (M) till SR Ekot i slutet av oktober.

Sverige har föreslagit att visumtvånget återinförs och får nu stöd från EU för att sända en signal till dessa länder att varje regering har ansvar för sin egen befolkning. Totalt räknar Migrationsverket med att 54 000 asylsökande kommer till Sverige under 2013 och ber därför alla inblandade samhällsaktörer att växla upp sitt gemensamma arbete för mottagande. Samtidigt vill verket ha drygt 1,1 miljarder kronor extra av regeringen för att klara ersättningar och boendekostnader.

Södertälje:

Ett fåtal kommuner kan inte bära ett så stort lass

Södertälje har nått sin gräns för flyktingmottagandet och passerat den. Kommunens politiker går nu öppet ut och säger att de inte kan ta emot fler flyktingar.

– Det finns inget statligt system som fungerar i Södertälje idag. De är gjorda för att ta emot fyrtio eller kanske hundra personer per år, men inte tusen. Vi går på knäna, säger Boel Godner, (s) kommunstyrelsens ordförande.

I Södertälje finns sedan länge en stor Assyri/Syriansk grupp. Här finns alla kyrkorna, härifrån sänder Suroyo TV på fem språk till 85 olika länder och över hela världen hejar man på de två fotbollslagen

Assyriska FF och Syrianska FC. Redan 2003 började en våg av främst Assyri/Syrianska flyktingar från Irak komma till Södertälje i samband med Irak-kriget, med en topp 2006 när 1 500 flyktingar kom, följt av deras anhöriga åren därpå.

– Det som händer nu när det är inbördeskrig i Syrien och Sverige beviljar uppehållstillstånd till alla, vilket jag tycker är rätt, då blir det jackpot i Södertälje. EBO-lagen gör att man får bo var man vill och här bor redan tjugotusen Syrier. Självklart söker man sig till sina anhöriga. Det låter jättemysigt, man får komma till ett tryggt ställe, men eftersom det inte är det så måste vi tala om det, säger Boel Godner.

Många ordnar sitt boende själva. De väljer ofta att flytta in hos närstående istället för att bo på Migrationsverkets anläggningar, som kan vara torftiga nödlösningar och som man måste dela med invandrare från andra länder. Trångboddheten sliter på relationerna och efter ett tag märker man att det inte går längre. Då vänder man sig till kommunen och ber om en bostad.

– Men vi har inga lediga lägenheter i Södertälje. Man vill inte flytta härifrån utan fortsätter hellre med trångboddheten. Barnen får inte utlopp för sin energi i hemmet och då får skolan ta hand om det. Vi har barnen i skolan från dag ett och om det kommer femhundra nya barn på ett år så behövs resurser för nya lärare och lokaler. Vi har inga arbetstillfällen här och skulle man lyckas få ett jobb blir man störd i sin sömn av att sova i skift i lägenheten och att det är bråkigt i trappuppgången.

Södertälje sticker ut på flera sätt. Kommunen består av knappt en procent av Sveriges invånare, men under 2012 har de tagit emot 8,5 procent av de asylsökande Syrierna. Sedan 2003 har det kommit 8 000 flyktingar och anhöriga till Södertälje. Arbetslösheten är 13,6 procent (i riket ca 7,8 procent, i Stockholms län ca 6,4 procent). Under 2011 betalade Södertälje kommun ut 279 miljoner kronor i introduktionsersättning och försörjningsstöd medan jämförbara kommuner betalade ut mellan 122 miljoner kronor (Gävle) och 58 miljoner kronor (Halmstad). Det motsvarar 6 procent av Södertäljes kommunala budget. De enda kommuner som kommer i närheten är Eskilstuna och Norrköping med 4,7 procent, Eslöv med 4,4 procent och Borlänge med 4,1 procent. Rikets kommuner ligger i snitt på 2,6 procent.

– Det går inte ha ett fåtal kommuner som bär ett så stort lass. Vi kan inte höja skatten för att dela ut försörjningsstöd utan vi får ta från andra verksamheter. Vi skyddar skolan, men sparar ner på allt annat, rakt över. Om inte hela Sverige är med och tar ansvar för hela flyktingmottagningen så måste hela Sverige åtminstone vara med och finansiera det. Det kostar mycket pengar för att alla ska få samma chans, säger Boel Godner.

Det unika är inte att nyanlända har försörjningsstöd utan att andelen är så stor i Södertälje och att det är så svårt att få ett arbete. Sedan 2010 hamnar nyanlända som bedöms ha arbetsförmåga hos Arbetsförmedlingens etableringsstöd de första två åren och därför märks de inte i den kommunala statistiken än, menar Marta Valenzuela, resultatsenhetschef för försörjningsstödet i Södertälje.

– I och med etableringsreformen har vi inte påverkats så mycket, de första väntas komma i januari 2013 om de kommer när etableringsstödet upphör. Vi befarar att det kan bli som under 2009 när vi plötsligt fick dubbelt så många ärenden hos oss. Det blev en enorm belastning och vi räckte inte till. Men jag vet att det jobbas mycket för att de inte ska in på försörjningsstöd utan att många ska komma ut på skolor och jobb istället, säger hon.

Förra gången provades socialsekreterarna hårt. Många blev sjukskrivna, personalomsättningen var hög och det var svårt att rekrytera nya. Redan nu ligger Södertälje högt i landet när det gäller ärende per handläggare. Kommunen skulle behöva de mest erfarna och bästa socialarbetarna.

– Det handlar ju om att kunna ta hand om människorna och Södertälje har inte de resurser som krävs. Det är många ute i världen som inte vet var Sverige ligger, men de vet var Södertälje ligger och det är dit man ska komma. De betalar mycket, säljer kanske allt de har för att komma hit och sen blir det bara fel, säger Marta Valenzuela.

Hon menar att det kan finnas dolda orsaker till varför en del har det så struligt under lång tid. Många har traumatiska upplevelser med

sig och självmedicinerar. På grund av detta har de ofta en dålig hälsostatus och konsumerar mycket sjukvård, mediciner, tandvård, glasögon. Även på Frizon, kommunens Anti Våld Center, märks en ökning av antalet ärenden.

– Trångboddheten är ett bekymmer som vi tampas med varje dag. Vi ser allt fler fall av våld mot invandrarkvinnor och mot barn. Ofta har de bott här ett tag, barnen är små och man är nog ganska nöjd. Men så blir barnen stora och kvinnan blir ensam med mannen i hushållet, hon känner att hon vill ha lite egna pengar i plånboken. Vi ser också en ökning när det gäller hedersproblematik, men det tar ett tag innan vi får kontakt med dem, säger Annica Aveling, chef för Anti Våld Center.

Hon ger flera exempel. Kvinnorna vill vara självständiga, men mannen har kontroll över pengarna. Man kan ha blivit bortgift i sitt hemland och vill nu frigöra sig.

– Vi är långt framme när det gäller barn och kvinnor som hamnar i de här situationerna, vi är väldigt uppsökande och många kommer självmant när de tycker att det får vara nog. Länsstyrelsen tror att det kan komma 1 500 nya nästa år

och jag tänker främst på barnen för vi kommer inte att klara det. Det finns inga lägenheter, säger Annica Aveling.

Södertälje har även uppmärksammats på senare tid i samband med den så kallade Södertäljerättegången mot ett stort kriminellt nätverk. Alla är överens om att det är individer som har valt en kriminell livsstil, men säger också att arbetslösheten, fattigdomen och trångboddheten utgör en grund för kriminalitet, när unga växer upp utan en enda släkting som har jobb eller utbildning. Det är inget att hymla med.

Alla politiker i Södertälje oavsett färg är överens om att läget är ohållbart och Boel Godner har flera förslag för att lösa situationen eller åtminstone komma ikapp. Antingen ändras eller avskaffas EBO-lagen och det blir bara anvisat boende. Eller också blir Södertälje ett undantag. Flyktingarna får bo var de vill, men inte i Södertälje.

– Alternativet är att vi får mer pengar så att vi kan göra integration på riktigt. Vi är duktiga och gör mycket redan nu med lite pengar. Eller också gör man regionala överenskommelser så att flyktingar kan bo nära sina släktingar, men i andra kommuner, säger hon.

Hur känns det att prata om det här? Det finns ett kompakt motstånd mot Sverigedemokraterna och inget politiskt parti har velat förknippas med dem. Men nu vågar ni vara ute och säga det här och då ger ni väl dem på sätt och vis rätt?

– Känner man till Södertälje så förstår man att man inte kan vara främlingsfientlig här. Det är en fantastisk stad att bo i. Hälften av våra invånare har utländsk bakgrund. Däremot tycker vi att konsekvenserna av orimligt många flyktingar under en kort tid är förskräckliga. Vi måste beskriva verkligheten som den är, säger Boel Godner.

Hans P.A. Karlsson